

[7]

№ 440

STAN KOŚCIOŁA ŁYNGMIAŃSKIEGO I
PLEBANII NA ROZKAZ JAŚNIE OŚWIECONEGO
KSIĄŻĘCIA JM. IGNACEGO JAKUBA
MASSAŁSKIEGO BISKUPA WILEŃSKIEGO
CZASU GENERALNEJ DZIEKAŃSKIEJ
WIZYTY OPISANY W ROKU TYSIĄC
SIEDMSET OSMDZIESIĄT TRZECIM

OPISANIE KOŚCIOŁA

Kościół łyngmiański, fundacyi królewskiej, jest drewniany, stary, ale jeszcze dobry, tarcicami opierzony, teraz podważany i dach poprawiony; facyjata nowa, tarcicami nowymi obita i malowana, z gankiem nowym, także malowanym. Przy facyjacie dwie wieżyczki nowe malowane z krzyżami nowymi żelaznymi. Ściany kościelne wewnątrz i sufit przed wielkim ołtarzem malowane. Kościół ten jest pod tytułem Ś. Trójcy. Drzwi do babińca jedne podwójne, zaporą drewnianą w antaby żelazne zasuwane, drugie z boku pojedyncze, oboje futrowane i na zawiasach żelaznych; trzecie drzwi z babińca do kościoła podwójne, na zawiasach, z zamkiem wewnętrznym [*l. 81v*] popsutym. W zakrystyi drzwi dwoje, jedne do przysionku na zawiasach, z zaszczepką, gdzie okienko jedno, drugie do zakrystyi z zamkiem wewnętrznym. W zakrystyi okno duże z kratą żelazną, mensa malowana, z czterma szufladami dużemi i z trzema szufladkami małemi. Na wierzchu tej mensy dwie szafki z zameczkami, a pod niemi dwie małe szufladki wysuwane. Okien w kościele sześć, wszystkie nowe, z ramami nowymi malowanemi. Ławek z obu stron kościoła sześć, konfesyjonał jeden i osobliwie ławka naprzeciw zakrystyi jedna, wszystkie stolarskiej roboty, malowane i dobre. Ambona stolarskiej roboty, malowana. Ołtarzów cztery. Ołtarz wielki snickerskiej roboty, malowany i po części złożony, o jednej kondygnacyi, z obrazem Ś. Trójcy; mensa drewniana, na której cymborium snickerskiej roboty biało malowane i złożone, z kołem obracany. Po lewej stronie ołtarz drugi, o dwóch kondygnacyjach, w pierwszej obraz Najśw. Panny, w drugiej ś. Tadeusza. Po prawej zaś stronie ołtarz trzeci, także o dwóch kondygnacyjach, w niższej obraz ś. Józefa Oblubieńca, w wyższej –

ś. Heleny. Oba te ołtarze snickerskiej roboty, białe z niebieskim malowane i po części złożone. Po tejże stronie kościoła jest kaplica, teraz gontami pokryta, z wieżyczką nową malowaną. Okien w tej kaplicy dużych nowych z ramami nowymi malowanymi dwa, trzecie małe okrągłe. Ołtarz snickerskiej roboty, złożony, o jednej kondygnacji, w której figura rżnięta Pana Jezusa Antokolskiego. Ołtarzyk nosialny snickerskiej roboty, posrebrzany i złożony, w nim z jednej strony obraz Ś. Trójcy, z drugiej strony Najświętszej Panny. Uroczystości obchodzą się na ś. Trójcę z odpustem zupełnym, na ś. zaś Jerzy, na ś. Jakub, na ś. Jan Chrzciciel, na ś. Michał i na Najśw. Pannę Wniebowzięcia z odpustem lat siedmiu i tyleż kwadragen bractwu aplikowane. Konkurs ludzi na te uroczystości mierny bywa. Kościół jest tylko benedykowany. Obrazu cudownego nie ma. Obligacje zaś tylko niedzielne parafijalne.

SPRZĘT KOŚCIOŁA TEGO

Sukienka srebrna na Najśw. Pannie w ołtarzyku nosialnym, sztuk 1 [l. 82]

		Waga		
		Grzywny	Łoty	$\frac{1}{4}$ łoty
Argenteryja	Monstrancja srebrna z promieniami, melchizedech suto wyłaczany, waży	7	–	–
	Puszka srebrna, zewnątrz i wewnątrz złożona, na wierzchu krzyżyk mająca, waży	3	3	–
	Kielichów srebrnych wewnątrz wyłaczanych 3, z patynami trzema, ważą	6	5	$\frac{3}{4}$
	Vasculum srebrne pro Sanctissimo do chorych, waży	–	5	$\frac{1}{4}$
	Pacyfikał srebrny z relikwiami za szkłem, waży	2	4	–
	Gałka srebrna przy chorągwi z krzyżykiem złożonym	1	6	$\frac{3}{4}$
	W wielkim ołtarzu koron 3, figura Ducha Ś. i figura świat reprezentująca, ważą	3	5	$\frac{2}{4}$
	W ołtarzu Najśw. Panny korona, waży	–	7	$\frac{2}{4}$
	W ołtarzu Ś. Józefa korona N° 1, promienie N° 1	–	6	–
	U Pana Jezusa Antokolskiego korona cierniowa, N° 1	1	4	$\frac{2}{4}$
W ołtarzyku nosialnym na obrazie Ś. Trójcy i Najśw. Panny koron N° 3, promieni N° 31, figura Ducha Ś. N° 1, krzyż N° 1, szeptum N° 1, figura świat reprezentująca N° 1	2	4	$\frac{3}{4}$	

		Sztuki	
<u>Aparaty</u>	Ornat lamowy z galonem złotym, kitajką podszyty, z stułą i manipularzem,	N ^o	1
	Ornat fioletowy w kwiaty białe,	N ^o	1
	Ornat partyrowy w kwiaty różne,	N ^o	1
	Ornat sztofowy stary w kwiaty złote,	N ^o	1
	Ornat żółty półpartyrowy z kolumną zieloną,	N ^o	1
	Ornat adamszkowy czerwony z kolumną zieloną,	N ^o	1
	Ornat czerwony kamlotowy z kolumną zieloną,	N ^o	1
	Ornat czarny kamlotowy,	N ^o	1
	Kapa partyrowa zielona w kwiaty białe,	N ^o	1
	Kapa czarna kamlotowa,	N ^o	1
	Baldachim materyjalny jednoręczny z fręzlą,	N ^o	1
<u>Bielizna</u>	Alba szwabska z koroną szeroką, astrachanią podszytą		1
	Alba szwabska z korunką wąską		1
	Alb tkackiego płótna starych		2
	Komż tkackich i kuźelnych		6
	Tuwalnia płócienna wyszywana		1
	Tuwalni płótna tkackiego i szwabskiego cieńkich		9
	Obrusów grubych		6
	Pasek włóczkowy 1, nicianych 3,	N ^o	4
		[l. 82v]	
<u>Chorągwie</u>	Chorągwi polnych kitajki zielonej i czerwonej		2
	Procesyi z obrazami materyjalnych 4, podlejszych 3,	N ^o	7
	Procesyja żałobna harasowa		1
	Proporców kitajczanych		4
	Firaneł materyjalnych starych u ołtarzów par 3,	sztuk	6
	Firaneł u nosialnego ołtarzyka sztuk		8
<u>Księgi</u>	Mszałów świętnych		2
	Mszalik żałobny		1
	Ksiąg różnych starych, niektóre bez tytułów, sztuk		22
<u>Lichtarze</u>	Lichtarzów cynowych dużych par 3,	sztuk	6
	Lichtarzów cynowych mniejszych par 3,	sztuk	6
	Lichtarzów cynowych małych par 2,	sztuk	4
	Lichtarzów drewnianych dużych, posrebrzanych par 6,	sztuk	12
	Lichtarzów drewnianych mniejszych posrebrzanych sztuk		6
	Lichtarzów drewnianych malowanych sztuk		8

<u>Reszta sprzętu</u>	Krzyżów cynowych		3
	Ampulek cynowych par 2,	sztuk	4
	Taca cynowa pod ampułki		1
	Vascula cynowe ad olea sacra		1
	Puszka miedziana na hostyje, popsuta		1
	Kociołek miedziany na wodę święconą		1
	Fons miedziany nowy		1
	Kotłów miedzianych		2
	Trybularz mosiężny		1
	Trąb mosiężnych na chórze		2
	Dzwonek przy zakrystyi 1, przy ołtarzach 3,	Nº	4
	Cyrkuł do komunikantów		1
	Żelazo do pieczenia opłatków		1
	Kobierzec		1
	Obicie na płótnie malowane		1
Obrazów na ścianach w kościele, apostołów		12	
<u>Adaucta</u>	Płaszcz na Panu Jezusie Antokolskim kitajki karmazynowej z galonikiem srebrnym,	Nº	1
	Sukienka bantajerowa na Najśw. Pannie		1
	Firaneł materyi białej używanej w kwiaty para 1		2
			[l. 83]
<u>Adaucta</u>	Firaneł kitajki kaczarowego koloru para 1,	sztuk	2
	Firaneł u ś. Józefa materyi półjedwabnej ciemnej sztuk		2
	Proporców kitajczanych par 7,	sztuk	14
	Waltorni brackich sztuk		2
	Ampulek cynowych para, z tacą,	sztuk	3

Kościół wyreperowany, facyjata przy nim i wieżyczki nowe z krzyżami nowymi, malowane. Kaplica przy kościele gontami pokryta, wieżyczka na niej nowa, także ściany tej kaplicy wewnątrz nowo malowane. Okna wszystkie tak w kościele, jako i w kaplicy nowe sporządzone. Pozyteł wyreperowany. Dzwonnica nowa postawiona, kościenica na cmentarzu nowa, na wierzchu której daszek o czterech słupach z wieżyczką i z krzyżem, malowane; pod daszkiem kraty toczone, malowane i figura ukrzyżowanego Pana Jezusa. Tudzież budynki nowe w plebanii postawione, jako to budynek na szkołę, świronków dwa, lodownia etc. kosztem te-
 raźniejszego plebana.

Lampa w kościele tym nie pali się zawsze, ponieważ szczupły prowent na to nie wystarcza, a funduszu na nią nie ma. Pozytew leżący wyreperowany i do użycia zdalny. Cmentarz przy kościele nie oparkaniony, drzewo tylko na parkan już jest w pogotowiu, którego oparkanienie do mieszczan należy, za to iż się na nim bez płaty chowają. Dzwonnica na cmentarzu nowa o dwóch piątrach postawiona udzielna, gontami kryta, w niej dzwonów większych i mniejszych trzy i sygnaturka.

SZPITAL

Na szpital wyznaczone są trzy chatki stare na gruncie plebańskim, do kościoła należące, ponieważ funduszu żadnego nie ma. Mieszka w nich mężczyzn trzech, kobiet cztery, żyją zaś z jałmużny.

PLEBAN

Jks. Szymon Jan Prusewicz z powiatu kowieńskiego, lat ma 42. Posyduje to beneficium od r. 1771. Wyświęcony w r. 1762 na prowizyją jw. jks. Horaina sufragana żmudzkiego, archidyjakona wileńskiego. Edukował [l. 83v] się w seminarium diecezjalnym przez lat cztery, beneficium drugiego nie ma. Jest przytym kanonikiem inflantskim. Prezentowany od najjaśniejszego KJM Stanisława Augusta Poniatowskiego i takowa prezenta nie była kwestyonowana.

BRACTWO

Bractwo przy tym kościele jest jedno tylko, Ś. Trójcy, wprowadzone w r. 1758 przez śp. jks. Dominika Staniewicza plebana łyngmiańskiego. Dochodów pewnych bractwo to nie ma, na kwestę tylko po swojej parafii wysyła, w czym nie ma żadnej nieprzyzwoitości. Przychód z tej kwesty i z składek, które między sobą czyni, obracany bywa za wiadomością starszych na Msze brackie, na utrzymanie światła przy ołtarzu bractwu wyznaczonym i na inne potrzeby kościelne. Ustawy temu bractwu służące na pierwszej schadce przy wprowadzeniu są uchwalone i porządnie w księdze opisane, bez wyrazu od kogo są nadane i potwierdzone. Urzędnicy na schadzkach bywają obierani, których powinnościom na tablicy opisanym zadosyć dzieje się. Ołtarza własnego bractwo to nie ma. Sprzęt zaś onego jest następujący, to jest: argentyryja wszystka na ołtarzach najdująca się, chorągwie wszystkie, kotły, trąby, waltornie etc. – wyżej w sprzęcie kościelnym opisane; te są pod dozorem starszego brackiego. Uroczystości tego bractwa są następujące: dzień Ś. Trójcy z odpustem zupełnym, zaś ś. Jakuba, ś. Jana Chrzciciela, Najśw. Panny Maryi

Wniebowzięcia i dzień ś. Michała z odpustem lat siedmiu i tyleż czterdziestowych, także i inne odpusty w patencie wyrażone perpetuis temporibus są pozwolone.

PLEBANIJA

Plebanija zaraz przy cmentarzu kościelnym. Budynek mieszkalny stary i już podgniły, dranicami kryty, z sienią, w której kuchnia. Z sieni izba z piecem kaflowym zielonym, alkierz i bokówka. W całym tym budynku drzwi na zawiasach pięcioro, na biegunach jedne, okien szklanych cztery. Budynek drugi – pie-[l. 84]-karniany, z oknami szklanymi dwoma, dranicami kryty, stary, do którego przystawiona izba z sienią. Piec w tej izbie kaflowy, okien dużych trzy, małe – jedno. Budynek trzeci na szkołę kosztem terażniejszego plebana postawiony, dranicami kryty, w nim sień, izba biała z piecem kaflowym, alkierz i komora. W całym tym budynku drzwi na zawiasach z zaszczepekami i probojami pięcioro, okien trzy. Lodownia nowa dranicami pokryta, z izdebką, w której okno szklane jedno. Świronki dwa nowe, dranicami kryte, drzwi do nich na zawiasach, z zaszczepekami i probojami czworo. Przy nich świron dawny, dranicami kryty. Dalej obora słomą kryta, w której chlewów nowych postawionych cztery, i stajnia. Browar z łaźnią teraz przestawiony i powiększony, dranicami nowo pokryty, w którym kocioł jeden za terażniejszego posesora sprawiony. Syrnica nowa na czterech słupach, z tarcic postawiona, dranicami kryta, drzwi do niej z zaszczepeką i probojami. Opodal trochę odrzyn starych trzy i gumno z osiecią stare.

FOLWARK

Folwarku zabudowanego nie ma, grunt tylko z poddaniami jest nadany od najjaśniejszych królów polskich, kiedy, nie wiadomo, ponieważ pierwszy fundusz zaginął, a pośledniejsze nadanie króla Zygmunta trzech tylko poddanych z ich gruntami, tudzież grunt pewny, który Malanka karczmarz trzymał, do tego pustosza Andrewszczyzna zwaną i karczmę wolną w miasteczku wyraża. Grunt ten, który się zasiewa na potrzebę plebańską, jest niedaleko plebanii. Zaścianek tylko, Papałowki zwany, który się także na potrzebę plebańską zarabia, między gruntami dwornymi za jeziorem Żegźdra zwanym, jest trocha odległy. Grunta zaś i wioski, które poddani osiadają, w różnej są odległości, a te nie w jednym obrębie, ale w częściach między gruntami włości, do dworu łyngmiańskiego należącej. Grunta pomienione graniczą z gruntami dworu i włości łyngmiańskiej, z folwarkiem Maciuciszki zwanym ichm. ks. ks. franciszkanów kołtyniańskich, tudzież z zaściankami Lidiakinie, Warniszki i wioską Maksionami w. jejm. pani Ruszcycowoy starościny

poroskiej, do dworu Stegulany należącemi. Grunta tej plebanii [l. 84v] nie mierzone, i granice onych nie są dostatecznie wiadome, ponieważ nie zostają w całości od pierwszej fundacyi. Teraźniejszy atoli posesor przy tych granicach jak objał utrzymuje się, od folwarku tylko ks. ks. franciszkanów kołtyniańskich jest dyferencyja, którzy często w grunta plebanii łyngmiańskiej wkraczają, ale jks. pleban krzywdy kościołowi czynić nie dopuszcza i granic broni. Cyrkumferencyja tych gruntów, wiele w sobie zawiera włók, tudzież wiele gruntów użytecznych, lasu¹ etc., nie wiadomo. Lasów wielkich nie ma, miejscami tylko krzaki najdują się. Placów w miasteczku także nie ma, ale na gruncie plebańskim przy kościele postawione są chatki² dla jurysdyczan posługę kościołowi czyniących. Łąki przy zmianach znajdują się, osobliwie zaś jest łąka Assak zwana, do plebanii należąca, między gruntami królewskimi, dosyć obszerna. Jezior jest cztery, nazywających się Zieźdry, Kiewno, Szwinta i Limin. Z tych dwa większe czasami bywają połowne. Na potrzebę plebańską jest gruntu zmian trzy, resztę poddani zarabiają. Żyta na jednej zmianie wysiewa się beczek ośm, jarzyny drugie tyle. Posiane ziarno, kiedy lato najlepsze, przynosi w zysku ziarn cztery, ponieważ grunt podły. Gryka najlepiej się udaje, żyto zaś miernie, siana zbiera się wozów 150. Urzędnika nie utrzymuje jks. pleban, ale parobków dwóch, gospodynią, dziewczek dwie, pastuchów dwóch zawsze chowa, a wszyscy są płatni. Stróż zaś z wiosek tygodniowy. Bydła rogatego najduje się sztuk dziesięć, owiec sztuk 12, kóz sztuk sześć, świni sztuk siedm, ptastwa różnego sztuk piętnaście. Podymnego na rat dwie płaci się zł 140, czopowego zł 14, subsidii charitativi zł 34.

OPISANIE STANU PODDANYCH

Beneficium łyngmiańskie ma poddanych 17, to jest jurysdyczan 4, ciąglych 13. Jurysdyczanie żadnej powinności nie mają, posługi tylko kościołowi czynią. Ciągli zaś pańszczyzny służą na tydzień 3 dni i gwałtów latem 12. Podymnego po zł 10 i gr 10 na rat 2 płacą i stróża kolejną odbywają. Więcej żadnej powinności nie służą. Gruntu trzymać muszą po pół włóki. Młynu nie ma, karczma w wiosce Kiszkie alias Połusze zwanej czyni na rok zł 100. Szynk w miasteczku Łyngmianach zł 200. Za dziesięcinę snopową z dworu łyngmiańskiego zł 100. [l. 85]

---

¹ *Toliau išbraukta*: boru.

² *Rankr*: hatki.

<i>Tabela poddanych plebanii tyngmiańskiej w r. 1783</i>													
Ludność		Majątek						Robocizna		Dań pieniężna			
Męska	Kobieca	Konie	Woły	Krowy	Owce	Kozy		Tygodniowe	Gwałty	Czynsz		Podymne	
Osoby		Sztuki						<u>Zaścianek Mazuryszki</u>	Dnie		Zł	Gr	Zł
1	2	1	2	1	5	1	Kazimierz Wilitys	3	12	–	–	10	10
							<u>Wioska Małdziuniszki</u>						
1	2	1	2	1	4	1	Michał Balciun	3	12	–	–	10	10
2	2	1	2	1	5	2	Jan Balciun	3	12	–	–	10	10
2	3	2	1	2	5	2	Jakub Balciun	3	12	–	–	10	10
							<u>Wioska Kiszkie alias Połusze</u>						
2	2	1	2	2	4	1	Franciszek Kiszki	3	12	–	–	10	10
2	1	1	1	1	3	1	Mateusz Kiszki	3	12	–	–	10	10
–	–	–	–	–	–	–	Pustosz dwór zarabia	–	–	–	–	–	–
							<u>Wioska Garbszyszki</u>						
2	2	1	2	1	3	1	Maciej Kułenis	3	12	–	–	10	10
2	1	1	1	1	2	1	Stanisław Błażunis	3	12	–	–	10	10
2	2	1	1	1	2	1	Jerzy Jauniszki	3	12	–	–	10	10
							<u>Wioska Tumieniszki</u>						
2	1	1	1	1	2	1	Kazimierz Błaszowski	3	12	–	–	10	10
2	2	1	1	1	2	1	Maciej Czaplowski	3	12	–	–	10	10
							<u>Wioska Rukiszki</u>						
1	2	1	–	1	3	1	Franciszek Kiszki	3	12	–	–	10	10
1	1	1	1	1	2	1	Symon Paukszta	3	12	–	–	10	10
							<u>Zaścianek Alksztyniszki</u>	<u>Pustosz</u>		–	–	–	–
							Jp. Kowalewski przy łące Assak	–	–	12	–	–	–
							<u>Jurysdyka</u>						
							Wincenty Wierciński						
							Michał Węckowicz						
							Andrzej Witkiewicz						
							Jerzy Remingiewicz						
							Karczma, szynk, dziesięcina, czyni	–	–	400	–	–	–

OPISANIE PARAFII

Parafija łyngmiańska z jednej strony graniczy z parafiją taurogińską, z drugiej strony z parafiją sołocką, z trzeciej strony z parafiją kołtyniańską, z czwartej strony z parafiją łabonarską. Od granicy parafii taurogińskiej do kościoła parafijalnego łyngmiańskiego mila, od parafii sołockiej mil trzy, od parafii kołtyniańskiej mila, od parafii łabonarskiej mila. Długa ta parafija łyngmiańska od Kołtynian do Sołoka mil cztery, szeroka na mil dwie. Kollacyja należy do najjaśniejszego Króla JM prawem funduszowym. Zawiera w sobie miasteczko jedno łyngmiany, gdzie kościół, dworów cztery, wiosek dwadzieścia, zaścianków czterdzieści trzy. Tych odległość od kościoła parafijalnego łyngmiańskiego następująca

*Jw. jejm. pani Tyszkiewiczowy
województwa smoleńskiej do
cikuństwa wileńskiego*

		mile					
<u>Mias- teczko</u>	łyngmiany	–	–	<u>Zaścianki</u>	Witkowszczyzna	1 –	
	<u>Dwór</u>	łyngmiański	–		–	Papilekolnie	1 –
Minejszany		–	½		Łapiekalnie	1 –	
<u>Wioski</u>	Rypajcie	1	–		Staniuliszki	1 –	
	Kirdejki	1	–		Kaukiszki	1 –	
	Rukszany	1	–		Sały	1 –	
	Szyszkynie	1	–		Antesały	1 –	
	Gienutany	1	–		Ukaje	1 –	
	Antolksnie	1	–		Bałosze	1 ½	
	Kindury	1	–		Antebałosze	1 ½	
	Pelenie	1	–	Pabałosze	2 –		
	<u>Zaścianki</u>	Kowale	–	½	Zabałosze	2 –	
		Kudzyszki	–	¼	Bałoszekulis	2 –	
Jaworowszczyzna		–	½	Wojsztaryszki	2 –		
Kimbaryszki		–	½				
Medyny		–	½				
<u>Zaścianki</u>		Małeszy	1	–	<i>Ditto do cikuństwa wileńskiego</i>		
		Kotyszki	1	–	<u>Dwór</u>	Ozwiński	3 –
		Katyszki	1	–	<u>Wioski</u>	Opidworze	3 –
		Kolityszki	1	–		Łakstanie	3 –
		Szykutyszki	1	–	<u>Zaścianki</u>	Bojary	3 –
	Szyliniszki	1	½	Nowiki		3 –	
				Butrymy	3 –		

*W. jp. Rewkowskiego strażnika
wendeńskiego*

<u>Dwór</u>	Sydoryszki	–	¼
<u>Wioska</u>	Krzywesoło	–	½
	Kiowniszki	1	–
	Kiownieli	1	–
<u>Zaścianki</u>	Antekiownie	1	–
	Pakiownie	1	–
	Szudyszki	1	–

Do plebanii łyngmiańskiej należące

	Małdziuniszki	–	¼
	Kiszkie vel Połusze	1	–
<u>Wioski</u>	Garbszyski	1	–
	Tumieniszki	–	½
	Rukiszki	–	½
<u>Zaścianek</u>	Mazuryszki	–	⅛

Do plebanii niemeczyńskiej

<u>Zaścianek</u>	Szwederyszki	3	–
------------------	--------------	---	---

*W. jejm. pani Ruszczykowy starościny
poroskiej*

<u>Dwór</u>	Stegulany	–	½
	Maksiuny	–	½
<u>Wioski</u>	Warniszki	–	½
	Kupry	–	½
	Pelegrynda	1	–
	Soły	1	–
	Anteprudzie	–	½
	Wałejkiszki	–	½
	Lidiakinie	–	¼
	Liminishki	–	¼

*Jaśnie oświeconego księcia jm. biskupa
wileńskiego*

<u>Zaścianek</u>	Girnakalnie	2	–
------------------	-------------	---	---

Do plebanii mejszagolskiej

<u>Zaścianek</u>	Sieliszki	1	–
------------------	-----------	---	---

Dysydentów w tej parafii i Tatarów nie ma, Żydów zaś w miasteczku łyngmianach i po wsiach mieszkających znajduje się domów dziewięć. Ci szkoły nie mają. Kościoła filijalnego żadnego nie ma. Mogił zaś przy wioskach dawnych i opuszczonych znajduje się piętnaście. Na tych teraz parafianie nie chowają się, ale na cmentarzu kościelnym. Jarmarki żadne w tej parafii nie bywają. Felczer Żyd w miasteczku do puszczenia krwi sposobny znajduje się. Sekretów do leczenia chorób służących żadna osoba nie umie i gusłów parafianie nie znają. Ubogich w parafii żebrujących jest 6, a ci starzy. Kaplic nie ma.

SZKOŁA

Szkoła jest wystawiona kosztem terażniejszego plebana, mająca izbę białą z alkierzem i komórką, wyżej opisana. Dyrektor Andrzej Witkiewicz zakrytyjan, zdatny do uczenia i charakter niezgorszy [l. 86v] mający. Pensyi osobliwej nie ma, ale którzy posyłają dzieci swe do szkoły, płacą onemu po złotych cztery, resztę jks. pleban kontentuje. Parafianie nie chcą dzieci swoich \dawać/ do szkoły, wymawiając się ubóstwem i potrzebą onych w domu. Teraz znajduje się tylko dwóch szlachty i czterech kmiecich w szkole. Ci uczą się

czytać, pisać i do Mszy służyć. Nauki zaczynają się z rana o godzinie siódmej, a po południu o godzinie pierwszej, kończą się zaś rano o godzinie dziesiątej, a po południu o godzinie piątej, podczas których nauk nie bywają używani do żadnych robót.

SUMA

Kapitał Złote		Procent Złote
4000	Sumy 4000 złp talarową monetą po sześć zł talar rachując, prawem wyderkaflowym przez w. jks. Benedykta Żuchorskiego biskupa malleńskiego wniesionej na folwark Berezyna zwany, w powiecie oszmiańskim leżący, należy się kościołowi łyngmiańskiemu. Procent siódmy już od lat dwudziestu nie dochodzi. O takową sumę, jako też o zaległy procent od tylu lat przez terażniejszego jks. plebana jest rozpoczęte prawo w Trybunale Głównym WKL z jp. Normickim aktorem folwarku Berezyny w r. 1782.	—

DOKUMENTA

Rok

1517	Kopija nadania króla Zygmunta z autentyku in archivo dioecetano znajdującego się, słowo w słowo wypisana, ma treść takową: Wyraża ten król, iż ks. Stanisław pleban łyngmiański okazywał fundusz kościołowi swemu służący, ruskim charakterem pisany, którym to funduszem nadano w dystrykcie łyngmiańskim trzech poddanych z ich gruntem i powinnością, tudzież karczmę wolną, także grunt, który trzymał karczmarz, Malanka zwany, i pustosz [l. 87] Andrewszczyzna zwaną, i dopraszał się ten pomieniony jks. Stanisław o potwierdzenie funduszu tego, co i otrzymał. Dekret nuncyjatorski w sprawie jks. Szukiewicza plebana łyngmiańskiego z w. jp. Grzegorzem Tyszkiewiczem cijunem wileńskim.
1627	Vidimus ex actis grodu wileńskiego zamiany gruntów między jks. Mamińskim plebanem łyngmiańskim i jks. Dziubłańskim plebanem kołtyniańskim uczynionej, z wyrażeniem ograniczenia.
1650	Ekstrakt dekretu z Metryk WKL w sprawie jks. Wędrogowskiego dryświackiego i łyngmiańskiego plebana z w. jp. Denhofem cijunem wileńskim o zatrzymanie dziesięciny snopowej z dworu łyngmiańskiego kościołowi należący i zabranie zmiany gruntu na komisją wypadły.
1652	Ekstrakt dekretu z Metryk WKL w sprawie pomienionego jks. Wę-

- drogowskiego po niezjechaniu jp. Denhofa na pierwszą komisją, drugą wyznaczający.
- 1655 Ekstrakt z aktów dyjecezalnych wileńskich zamiany względem dziesięciny snopowej z dworu łyngmiańskiego i folwarku Ożwinty kościołowi należącej, między jks. Wędrogowskim plebanem łyngmiańskim i w. jp. Denhofem cijunem wileńskim uczynionej, za którą dziesięcinę obowiązał jp. Denhof corocznie po zł sto płacić kościołowi.
- 1691 Dekret nuncyjatorski w sprawie jks. Szukiewicza plebana łyngmiańskiego z w. jp. Grzegorzem Tyszkiewiczem cijunem wileńskim przysądżający dziesięcinę z dworu łyngmiańskiego i z folwarku Ożwinty i karczmę wolną w miasteczku, kościołowi należące.
- 1697 Ekstrakt dekretu z sądów kapturowych wileńskich na w. jp. Władysława Narbuta podkomorzego lidzkiego o poczynione krzywdy, boje, ekspulsyje etc. i porujnowanie kopców starych, a nowych usypanie na gruntach do kościoła łyngmiańskiego należących.
- 1750 Aktykacyja asekuracyi w. jp. Józefa Tyszkiewicza cijuna wileńskiego na łąkę Assak, do kościoła należąca, w dziesięć letnią posesyją z warunkiem wyczyszczenia onej, przez pomienionego jp. Tyszkiewicza wziętą, jks. Wojnarowiczowi plebanowi łyngmiańskiemu danej.
- 1763 Zaświadczenie przyjacielskie jks. Staniewiczowi plebanowi łyngmiańskiemu dane na to, iż dokumenta różne kościoła łyngmiańskiego znajdują się u ichm. ks. ks. franciszkanów kołtyniańskich. [l. 87v]
- 1764 Dekret konsystorza wileńskiego – na wyprowadzenie inkwizycyi przez komisarzy w tym dekrete wyrażonych z jks. gwardyjanem kołtyniańskim o porozkopywanie i porujnowanie kopców granicznych między gruntami plebanii łyngmiańskiej a konwentu kołtyniańskiego – jks. Staniewiczowi plebanowi łyngmiańskiemu służący.
- 1763 Dekret konsystorza wileńskiego na wyprowadzenie przez komisarzy inkwizycyi między jks. Staniewiczem plebanem łyngmiańskim i jp. Rewkowskim o wdzieranie się niesłuszne przez tegoż jp. Rewkowskiego do jezior plebańskich i o pozabieranie sieci.

Ks. Andrzej Lenartowicz dziekan brasławski,
pleban taurogiński i tauropilski, wizytator generalny, mp.
[l. 91]¹

¹ l. 88-88v, 89-89v, 90-90v – tušti.